

Glasbeno-scenska kritika

Čas brezčastja

Fortuna Fauvelu ne bo par!, vokalno gledališče Carmina Slovenica, ogled predpremiere

**MELITA FORSTNERIC HAJNŠEK
TONE ŽURAJ**

Glasba vsečasja - od koralnega enoglasja, sodobne polifonije, clustrov -, gib današnjega časa, mladostni fluid, ustvarjalna zrelost, uglasbeni in uprizorjeni čas brezčastja - to bi bile taksativno našete temeljne oznake novega choregie projekta **Karmine Šilec** in njenega vokalnega gledališča Carmina Slovenica. Mišljen je bil na samem začetku za nove prenovljene Minorite, a ker je mestno kulturno načrtovanje, kakršno pač je, in je protokol nad umetnostjo, je prav tisti, za katerega je bil novi uprizoritveni prostor prvotno namenjen, izvisel. Na srečo je stara dvorana SNG Maribor predstavljala funkcionalno prizorišče, čeprav bi sakralni dekor in fluid stare cerkve dodala ključno dimenzijo glasbeno-scenskemu dogodku.

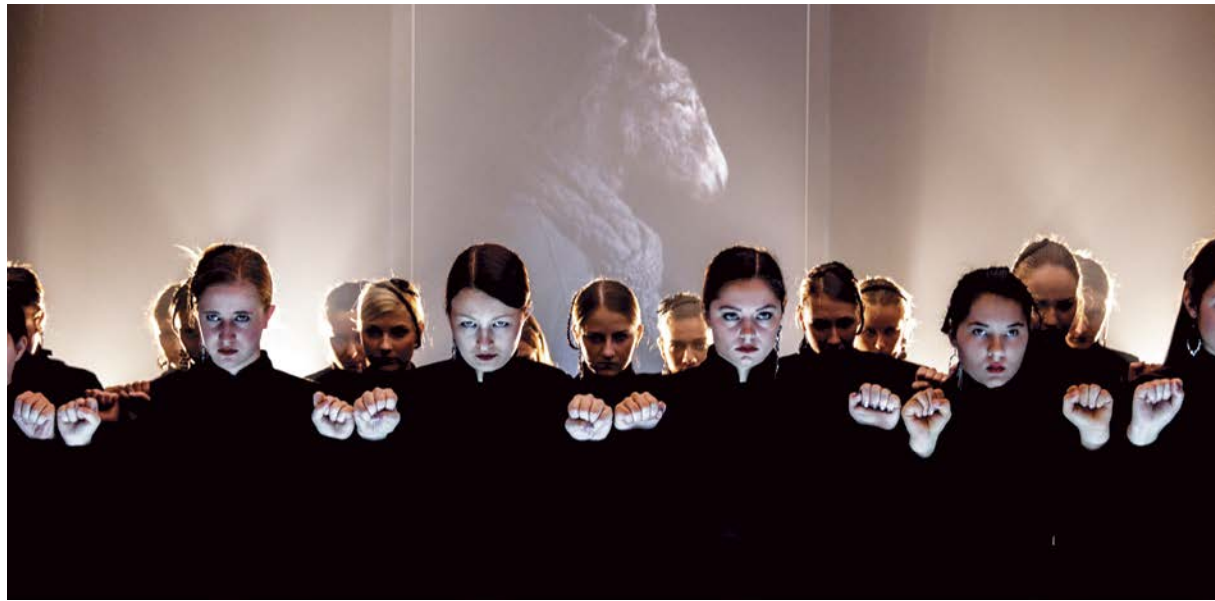
Po treh desetletjih je partituro edinega vokalno-instrumentalnega scenskega dela **Lojzeta Lebiča** o kritiki povzpetništva, oblastiželjnosti in o naglavnih nečednostih - prilizjenosti, skoposti, izprijenosti, nezvestobi, zavisti in strahopetnosti, zbranih v akrostihu Fauvel '86, na novo odkrila Karmine Šilec. Predstavlja tematsko okostje predstave in je utelešenje ideje choregie - soredja, jukstapozicije glasbe današnjega časa in tiste, ki je, čeprav srednjeveška, še vedno nova, ker je na naših odrih redko izvajana. Ob Lebiču kot temeljnem materialu je v predstavi dodan izvir, iz katerega je črpal tudi skladatelj, disidentski, iz literarnega, filozofskega podzemlja francoskega dvora spočeti Roman de Fauvel, dodani so še okruški srednjeveških ritualnih iger, odlomki filozofskih spisov. Uprizoritvena hierarhija izraznih sredstev - glasbe, giba, svetlobe, besede, prostora brezpogojno temelji na partituri. Kajti zvestoba in doslednost partituri, spoštljivost do glasbe je zmeraj imperativ Karmine Šilec. Njeni projekti so neovrgljivo in neomajno podvrženi in zavezani glasbi.

V primerjavi z odnosom sodobnega teatra do klasike, do kanona, je glasbeni cel(ovit) ustvarjalec v bistveno težjem položaju. Dovoljeno mu je nerazumljivo manj. V tukajšnjih "muzejskih" razmerah pa še posebej. Tudi zato je metoda/koncept/tehnika choregie v teh krajih na eni strani deležna spoštljivega navdušenja, velik del glasbene stroke pa še zmeraj v uprizorjanju "zborovske glasbe" in v novoglasbenem gledališču Karmine Šilec vidi zdolgočasnost avtorice nad glasbo, kar je popoln nesporazum. A prav tukaj je bistvena vrednost in novum "projekta", da Lebičeva (še sedaj) izrazito sodobna in učinkovita partitura na tak način na novo zažari in pusti mnogo močnejšo sled kot obstoječa uležanost izvajalskih praks. Prvzaprav multižanrskim projektom tudi kritiško sploh nismo več kos. A treba se bo že po toliko raznovrstnih predstavah, izjemno sprejetih tudi na zahtevnih tujih odrih, počasi navaditi na to glasbeno gledališče, ki se definira kot antipod opere, muzikala, operete, glasbene komedije. In postaja kategorija, fenomen in mera zase.

Na tak način Carmina Slovenica oblikuje novo estetiko v slovenskem prostoru, ki jo v odprti tujini neprimerno bolje razumejo kot v domačih logih. Vsemu navkljub se njeni projekti umeščajo v slovenski umetniški panteon nepozabnosti.

Ima pa celovečerna predstava Fortuna Fauvelu ne bo par! izrazito naracijo, kar je novo pri projektih choregie, ki so do zdaj temeljili zvečine na tabljah, nizanju glasbeno-scenskih slik. Tokrat je sinestetični učinek posameznih elementov te celostne umetnine še posebej intenziven in izviren.

Koreografija Američanke **Sidre Bell** je vnesla v alegorično, ritualizirano predstavo svežino. Osupljivi so prizori, denimo tisti z ladjo ali zamrznjene siluete alegoričnih figur grešnosti. Resnično se vidi, da je gib močno inkorporiran v vsak drobce kreativnih procesov. Glas pa

Iz predstave Fortuna Fauvelu ne bo par! (Dorian Šilec Petek)

Glasbeni cel(ostni) ustvarjalec je v bistveno težjem položaju od teatarskega. Dovoljeno mu je nerazumljivo manj v odnosu do kanona

seveda v "glasovnem laboratoriju" choregie in tudi v tem projektu ni le instrument, ampak je prepričljiv in otipljiv jezik zase. Te prvine choregie je dobro ozavestiti, preden se človek prepusti toku predstave. Preizpraševanje odnosov med odrskoumetnostnimi in glasbenimi materiali je bistvo vsega. In s tem zavedanjem je zadnji Fauvel CS mnogo več kot le alegorija o naglavnih nečednostih, o koruptivnem, izprijenem posluhu, polčloveku. Ali zgolj kritika družbe, aktualizirana denimo z govorniškimi

Eva Germ v vlogi Fauvela v predstavi Fortuna Fauvelu ne bo par! (Rudi Uran)

pultom, od koder se katapultirajo v svet vsi usodni šumi današnjega časa.

Nova osvetlitev Lebičeve zasnovne je v drugačni zasedbi seveda subverzivna in proizvaja trk z mentaliteto nespremenljivosti. In če gre za zbor, še toliko bolj subverzivna. Osuplost nad zmoglostjo mladega korpusa, ki suvereno igra, obvlada zahtevno koreografijo, je verbalno okreten in glasbeno perfekten, zgoščenost teh komponent na odru lahko poraja nelagodnost ... Takšna predstava zahteva prosvetljenega poslušalca - gledalca. Tudi dramaturški lok predstave je neoporečen in sugestiv-

nost prizorov podčrtujejo neverjetne zmoglosti mladenk-igralk, performer, vrhunskih interpretk.

Ustvarjalna ekipa, ki postaja že trdno jedro CS, so kostumografka **Belinda Radulović**, mojster zvoka **Danilo Ženko**, oblikovalec svetlobe **Andrej Hajdinjak**, svetovalec za izvedbo scenografije **Marko Japelj** in **Metka Damjan** za jezikovno svetovanje. Sodelujoči instrumentalisti **Nino Mureškič**, **Nadja Stegne**, **Živa Horvat** in **Žarko Ignjatovič** so v vseh zvočnih komponentah učinkovito soustvarjali Fauvelu ne bo par!

Najraje kuhamo v dvoje

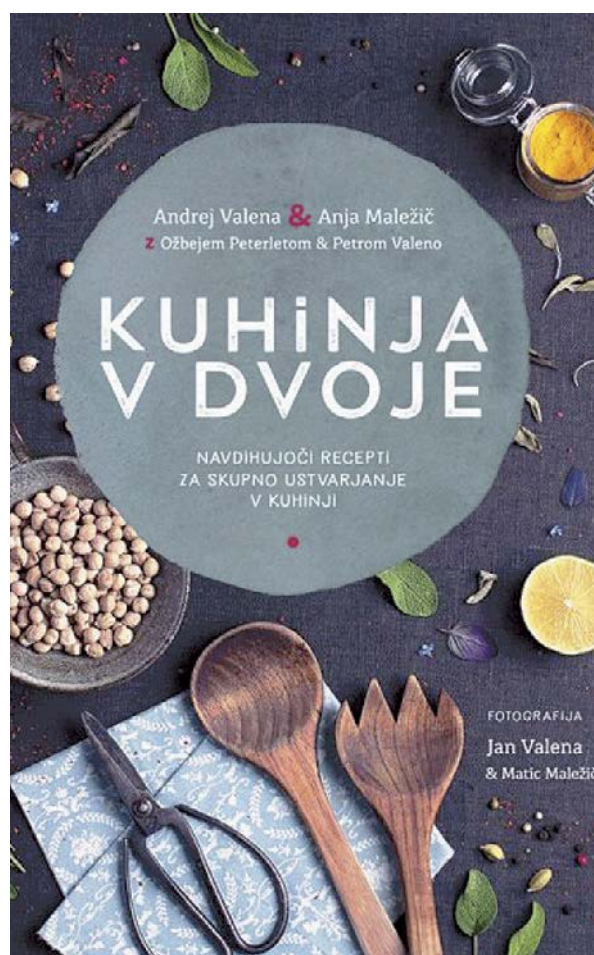
Veliko nagrado knjižnega sejma po izboru obiskovalcev je prejela knjiga Kuhinja v dvoje

Obiskovalci 31. Slovenskega knjižnega sejma v Cankarjevem domu so odločili, da bo slovenska knjiga leta Kuhinja v dvoje. Podpisujejo jo **Andrej Valena**, **Anja Maležič** in drugi, izšla pa je v samozaložbi. Knjiga je bila sprva enkratno poročno darilo, ko pa je naletela na veliko navdušenje, je izšla še v samozaložbi.

"Tudi letošnji izbor knjige leta je potrdil neodvisno in demokratično naravnost velike nagrade Slovenskega knjižnega sejma. Nagrado je prejel samozaložniški, iskren in srčen knjižni projekt, kar bo za marsikoga presenetljivo. Žirija se je odločila v založniški produkciji poiskati primere, ki presegajo okvire standardne založniške prakse, obiskovalci knjižnega sejma pa so pokazali, da pretehta iskrenost projekta, ne glede na izkušnost ali velikost založnika in razkošnost produkcije. Očitno pa je, da se je koncept kuhinje v paru v slovenskem prostoru prijel, ujet tudi med knjižne platnice," je v imenu upravnega odbora 31. Slovenskega knjižnega sejma ter upravnega odbora Velike nagrade za knjigo leta povedal **Luka Novak**.

Za veliko nagrado knjižnega sejma je žirija (predsednik **Boštjan Tadel** in člani **Alenka Vesenjajk**, **Vlasta Vičič**, **Petra Vidali** in **Roman Uranjek**) nominirala knjige Metuljček cekinček Janeza Bitenca, Balkanalije **Samire Kentrić**, Stole-tje plakata **Cvetke Požar**, Zverinice iz Rezije v stripu več avtorjev: Grdina (**David Krančan**), Bežimo, svet se podira (**Andrej Štular**) in Leteča lesica (**Kaja Avberšek**) ter Kuhinja v dvoje Andreja Valene, Anje Maležič in drugih. Zmagovalca so izbrali obiskovalci sejma, ki so med sejmom lahko oddali glasovalni listič.

Nagrajena knjiga bo dobila pravico do uporabe oznake in pečata knjiga leta 2015 - velika nagrada SKS-ja. (kr)

Najbolj je prepričal samozaložniški projekt, ki je bil najprej unikatno poročno darilo.

LUTKOVNO GLEDALIŠČE
MARIBOR

**Polje
Hiska** 5+

Režiserka Ivana Djilas

PREMIERA
4. 12. 2015 ob 18. uri
Velika dvorana LGM

PRVA PONOVIŠTEV ZA IZVEN
5. 12. 2015 ob 10. uri
Velika dvorana LGM

www.lg-mb.si